

Fractie Stem van Krimpen
Hoflaan 40
2926 RC KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

Datum: 29/03/2018
Zaaknummer: ZK18001458
Afdeling: Ruimte
Contactpersoon: B. Karman en
J.A. Soede
Uw brief van: 26-02-2018
Onderwerp: RIB Schriftelijke vragen
art. 42 Toekomst
afvalinzameling en
beheer

Geachte mevrouw Jaarsma,

Namens uw fractie Stem van Krimpen heeft u 25 vragen gesteld over de toekomst van afvalinzameling en –beheer. Dit naar aanleiding van een bespreking in de besluitvoorbereidende commissie op 22 februari 2018 over ons voorstel om toestemming te verlenen tot deelneming in het privaatrechtelijk samenwerkingsverband Cyclus NV voor de afvalinzameling en –beheertaken in de gemeente Krimpen aan den IJssel.

In het raadsvoorstel stelt het College dat op basis van de uitkomsten van het onderzoek van KplusV het principebesluit is genomen om toe te treden tot de overheid gedomineerde inzamelorganisatie Cyclus. In het onderzoek lezen we echter niet een eenduidige uitkomst die richting de door het College gekozen optie wijst.

Vraag 1: Kan het College aangeven op welke manier zij de conclusie van het rapport interpreteert?

Antwoord: In het KplusV rapport wordt een balans opgemaakt die door het college is "gewogen". Hierin zijn twee zaken van belang. Ten eerste bleek de samenwerkingsovereenkomst na 15 jaar sterk verouderd. Deze kan op grond van de aanbesteding- en inkoopregelgeving niet (meer) aangepast of verlengd worden. Het is dus niet mogelijk zonder aanbesteding nieuwe afspraken met Renewi te maken. Ten tweede is duidelijk geworden langs welke weg het college de afvalinzameling en het afvalbeheer binnen Krimpen naar de toekomst toe dienen te organiseren.

Vraag 2: In het onderzoeksrapport wordt gesproken over een gefaseerde aanpak. Kan het College aangeven waarom niet voor deze optie is gekozen? Kunt u dit inhoudelijk motiveren?

Antwoord: Op basis van het rapport van KplusV heeft het College de diverse benoemde mogelijkheden onderzocht en de in het rapport aangereikte criteria gehanteerd. In een RIB van 10 januari hebben wij uw raad uitgebreid geïnformeerd over de uitvoering van een verkenning waarbij naar de diverse partijen op de markt is gekeken. Om reden dat na de marktverkenning is gebleken dat er geen noodzaak is tot een gefaseerde aanpak, is niet gekozen om eerst Europees aan te besteden maar om direct over te gaan tot een privaatrechtelijke deelname aan een bestaande overheid gedomineerde organisatie.

Vraag 3: Kan het College aangeven of er een marktconsultatie is gepleegd waarbij de diverse opties tot samenwerking of toetreding (zoals ook vermeld in het onderzoeksrapport van KplusV) zijn onderzocht? Zo ja, kunt u een overzicht geven van welke opties zijn onderzocht?

Wilt u bij al uw correspondentie het zaaknummer vermelden.

Antwoord: Binnen de marktconsultatie zijn vijf denkbare opties beoordeeld, namelijk: doorgaan met een aangepaste NVMAK, aan-, uitbesteding aan de markt, een fusie van NVMAK met een ander overheidsbedrijf, toetreding tot een bestaande organisatie en als laatste een samenwerking aangaan met andere gemeenten.

Met NV MAK en Renewi (als rechtsopvolger van AVR en Van Gansewinkel Nederland) heeft de gemeente een langdurige samenwerkingsovereenkomst gehad. Deze samenwerkingsovereenkomst zal per 1 juli 2018 worden beëindigd.

Vraag 4: Kan het College aangeven of er met Renewi gesproken is over een andere vorm van samenwerking, een gewijzigde NV MAK organisatie en heeft Renewi een voorstel hiertoe gedaan? Indien dit niet het geval is kunt u aangeven wat uw motivatie is geweest om Renewi niet te benaderen ter bespreking van een nieuwe vorm van samenwerking c.q. een gewijzigde NV MAK organisatie?

Antwoord: Zie antwoord vraag 1.

Het raadsvoorstel verwijst naar het schaalvoordeel dat NV MAK c.q. Renewi niet meer kan bieden. Ook vermeldt het raadsvoorstel dat er zich de afgelopen 15 jaar de effecten van schaalvoordeel bij de huidige constructie hebben geopenbaard in de vorm van een positieve management fee en extra korting voor de gemeente.

Vraag 5: Kunt u aangeven over welk totaalbedrag we spreken als we kijken naar deze positieve effecten?

Antwoord: Bij de onderhandelingen destijds met de AVR zijn een aantal zaken met betrekking tot een korting overeengekomen. Daarnaast is er bij de verlengen van het contract in 2013 opnieuw een afspraak gemaakt over een contractkorting van 100.000 euro op jaarbasis gedurende 5 jaar. Daarbij geldt dat de omstandigheden sinds 2003 zodanig veranderd zijn dat de kortingen niet zondermeer opgeteld kunnen worden.

U spreekt in het raadsvoorstel dat de begroting 2018 van Renewi aangeeft dat er een negatief effect van een kleiner schaalvoordeel te zien is.

Vraag 6: Kun u aangeven over welke bedragen of percentages we spreken ten opzichte van voorgaande begrotingsjaren bij NV MAK / Renewi?

Antwoord: Uit de begroting van de MAK is dat niet direct af te leiden. Er is naast het negatieve effect van schaalvoordeel ook een toename van de kosten te zien op basis van de nieuwe inzamelmethode. Daarnaast blijft het feit dat door de directie van de MAK/Renewi dit zelf bij de behandeling van de begroting heeft aangegeven.

Bij deelneming tot N.V. Cyclus wordt Krimpen aan den IJssel één van totaal negen deelnemende gemeenten.

Vraag 7: Kunt u concreet aangeven hoe de zeggenschap binnen de NV is geregeld? Op welke manier garandeert het College dat er gelijke zeggenschap is voor elk van de negen aandeelhouders? Is er geen sprake van een zeggenschap gebaseerd op een pro-rata systeem op basis van het aantal inwoners?

Antwoord: Er dient onderscheid te worden gemaakt tussen zeggenschap over een onderneming (eigenaarsrol) en zeggenschap over de uitvoering van activiteiten in dit geval de afvalinzameling en -beheertaken (opdrachtgeversrol). Als opdrachtgever (klant) heeft de gemeente volledig zeggenschap over de door de afvalinzamelaar uit te voeren activiteiten. Als we naar de zeggenschap als eigenaar kijken bepaalt de gemeente als enig aandeelhouder van de NVMAK feitelijk alleen aan welke (commerciele) partij zij de directievoering uitbesteedt. Dat wil echter niet zeggen dat de gemeente daarmee zeggenschap heeft binnen de privaat/commerciele onderneming Renewi. In de beoogde situatie worden de activiteiten door Cyclus uitgevoerd voor Krimpen. Krimpen heeft in deze situatie als een van de negen aandeelhouders een belang van 7% in CyclusNV en heeft als zodanig relevante zeggenschap binnen de onderneming. Hiernaast geldt dat gesprekken op basis van gelijkheid worden gevoerd.

Het schaalvoordeel is een van de argumenten van het College om over te gaan tot deelneming in N.V. Cyclus. De afvalinzameling en afvalbeheer bestaat uit de operationele inzameling van huisvuil en het verwerken van de afvalstromen. De deelneming in N.V. Cyclus beperkt zich vooralsnog tot de operationele inzameling van restafval en de diverse herbruikbare afvalstromen. De diverse contracten voor afvalverwerking lopen – naar wij begrijpen – tot medio 2019.

Vraag 8: Kunt u aangeven welke schaalvoordelen u denkt te behalen als u de huidige kosten NV MAK / Renewi vergelijkt met de opdrachtsom zoals geoffreerd door NV Cyclus van € 2.068.207?

Antwoord: Op dit moment is hier concreet niets over te zeggen, anders dan dat de kosten via Renewi zullen stijgen en de kosten via Cyclus tot 2020 gelijk zullen blijven.

Vraag 9: Kunt u aangeven of deze opdrachtsom vastligt voor meerdere jaren, is er sprake van indexering van de kosten of is er sprake van 'extra's' die niet onder de 'standaard dienstverleningsovereenkomst' van NV Cyclus vallen?

Antwoord: De tarieven die door Cyclus worden gehanteerd worden pas weer in 2020 herzien. Kosten kunnen wel fluctueren door af- en toenames van afval.

Vraag 10: Is het dienstverleningspakket van de 'standaard dienstverleningsovereenkomst' zoals NV Cyclus geoffreerd heeft gelijk aan het huidige pakket van NV MAK / Renewi?

Antwoord: Ja. Naast de standaard diensten ter realisatie van de VANG doelstellingen is het mogelijk in te zetten op diverse maatschappelijke ontwikkelingen die cruciaal zijn voor het

leveren van een bijdrage aan een circulaire economie. Denk hierbij aan onderwerpen als duurzaamheid, locale en regionale verbondenheid, markt conformiteit en transparantie en social return on investment.

Vraag 11: Is de opdrachtsom van € 2.068.207 de definitieve prijsafspraken? Zo niet, kunt u aangeven op welke onderdelen u nog in onderhandeling bent en wat deze onderhandelingen eventueel nog voor invloed kunnen hebben op de opdrachtsom?

Antwoord: Ja.

Vraag 12: Is er in de 'standaard dienstverleningsovereenkomst' zoals door NV Cyclus geoffreerd heeft nog sprake van een korting voor de komende jaren zoals ook door NV MAK / Renewi?

Antwoord: Nee.

Vraag 13: Heeft u inzicht in de schaalvoordelen die NV Cyclus biedt op het gebied van inkoop en dan specifiek voor de kosten van de diverse afvalverwerking stromen? Kunt u aangeven of deze schaalvoordelen daadwerkelijk leiden tot lagere kosten voor de afvalverwerking?

Antwoord: In het KplusV rapport wordt aangegeven dat toetreden tot een bestaande organisatie (potentieel) meer schaalvoordelen biedt dan uitbesteden (al dan niet via de NVMAK) aan een marktpartij als Renewi. Logistieke schaalvoordelen worden vooral behaald wanneer men regionaal kan opereren. Voor CyclusNV is dit aan de orde. Op basis van deze schaalvoordelen heeft CyclusNV haar marktconforme prijzen afgegeven. Op termijn kunnen mogelijk extra voordelen optreden wanneer de verwerkingscontracten worden samengevoegd en wellicht zijn er op het grondstoffencentrum nog voordelen te behalen.

Vraag 14: De diverse herbruikbare afvalstromen geven nu een opbrengst. Kunt u aangeven wat uw verwachting is bijvoorbeeld van opbrengst van de PMD afvalstromen, waar de vergoeding van het Rijk afloopt richting 2021? Ook geldt deze Rijksvergoeding alleen voor het PMD afval wat daadwerkelijk wordt verwerkt tot hernieuwde grondstof.

Antwoord: Het landelijke beleid stimuleert materiaal - en producthergebruik. De waarde van materialen zal hierdoor uiteindelijk toenemen. De snelheid waarin dit gebeurt wordt in belangrijke mate bepaald door mondiale afspraken. Om de transitie van fossiele grondstoffen naar een circulaire economie tot stand te brengen zijn keten-innovatie's en technische ontwikkelingen noodzakelijk. De opbrengsten van de PMD fractie maken deel uit van landelijke afspraken die tussen het verpakkend bedrijfsleven, de rijksoverheid en de VNG zijn gemaakt en vastgelegd binnen de Raamovereenkomst Verpakkingen (tot 2022).

Een van de argumenten voor deelneming in N.V. Cyclus is het beperken van risico's. U refereert o.a. aan de structuur van de N.V. Zo vermeldt u dat de bestuurder eindverantwoordelijk en aansprakelijk is en dat er twee jaarlijks een onafhankelijk onderzoek wordt gedaan naar de marktconformiteit van de gehanteerde prijzen.

Vraag 15: Kunt u aangeven wie de risicodragers is bij de huidige N.V. MAK/Renewi constructie?

Antwoord: De gemeente Krimpen is risicodragers. Renewi is risicodragers nadat de begroting door Krimpen als aandeelhouder is goedgekeurd.

Er zijn voorbeelden van vergelijkbare samenwerkingsverbanden van gemeenten zoals Avalex in de regio Haaglanden waar de deelnemende gemeenten geconfronteerd zijn met hoge kosten voor noodzakelijke investeringen (€ 5.6 miljoen in 2018). Wij verwijzen het College naar de jaarcijfers 2015 van N.V. Cyclus waar er een negatief netto winst van € 5.775 miljoen gerapporteerd is. In 2015 was er bij N.V. Cyclus sprake van tegenvallende resultaten en een grote reorganisatie.

Vraag 16: Kunt u aangeven op welke manier dergelijke risico's voor onze gemeente gedekt zijn?

Antwoord: Omdat er sprake is van een N.V. komen die risico's ten laste van de N.V.

Vraag 17: Kan de gemeente – bij tegenvallende resultaten of onverwachte investeringen – verantwoordelijk gehouden worden voor negatieve resultaten of onverwachte investeringen?

Antwoord: Zie vraag 16. Overigens kunnen dergelijke zaken doorwerken in de tarieven voor alle 8 de afnemers.

Vraag 18: Is er door u een due diligence onderzoek gedaan?

Antwoord: Nee. Wel is de waarde van het bedrijf onafhankelijk bepaald en zijn er reguliere accountantscontroles en jaarverslagen.

De egaliseringsreserve reiniging is vanaf 2020 opgedroogd. De begroting 2018 geeft aan dat de 'uitvoering van deze taken in beweging is'. Tegelijkertijd vermeldt u in de begroting 2018 dat deze beweging in de uitvoering van taken 'tot herziening van het meerjarenperspectief zal leiden'. In onderstaande tabel is te zien dat zowel in 2018 (€ 612.000) als in 2019 (€ 204.000) er nog een flink beroep gedaan wordt op de reserve terwijl het meerjarenperspectief 2020 tot 2022 'afhankelijk' lijkt te zijn van de herziening van het meerjarenperspectief.

Vraag 19: Op welke manier kan het College inzicht geven in de effecten (positief of negatief) van de toetreding tot N.V. Cyclus voor het begroting 2018 meerjarenperspectief?

Antwoord: Zie raadsvoorstel.

Vraag 20: Heeft het College in haar overweging van de toetreding tot N.V. Cyclus het opdrogen van de reserve Reiniging meegenomen?

Antwoord: Nee.

Vraag 21: Indien dit niet het geval is, welke oplossing c.q. bezuiniging heeft het College in gedachte om het 'gat' in de meerjarenbegroting reiniging op de vangen?

Antwoord: Zoals al eerder gecommuniceerd zal er binnenkort een nieuwe nota belastingen ter behandeling worden aangeboden, waar zaken mbt dekkingspercentages aan de raad worden voorgelegd.

Vraag 22: Is het College het met ons eens dat dit vraagstuk niet onderbelicht mag blijven en dat er helderheid moet zijn hoe dit financieel opgelost gaat worden voordat toetreding tot N.V. Cyclus plaatsvindt? Of laat het College dit vraagstuk voor een volgend college om op te lossen na de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart a.s.?

Antwoord: Zie antwoord vraag 21.

Tijdens de commissievergadering heeft onze fractie vragen gesteld over de mogelijkheden tot uittreding. De portefeuillehouder heeft aangegeven dat de aandelen kunnen worden afgestoten zonder additionele kosten.

Vraag 23: Kunt u bevestigen dat er bij uittreding geen sprake kan zijn dat er - behalve het afstoten van het aandelenpakket - geen sprake is van een bijdrage in de operationele kosten zodat de andere gemeenten niet hiervoor opdraaien?

Antwoord: Ja.

Bij toetreding tot N.V. Cyclus zoekt het college meer de regierol om zich te concentreren op beleidsvorming, kaderstelling en aansturing. Tegelijkertijd vermeldt het raadsvoorstel dat met de acht gemeenten samengewerkt wordt in beleid, doelstellingen en dat maatregelen eenduidig afgestemd worden.

Vraag 24: Hoe ziet u in de praktijk de samenwerking met de andere acht gemeenten in het kader van het realiseren van de Vang-doelstellingen?

Antwoord: In het geval van toetreding tot CyclusNV wordt Krimpen aan den IJssel de 9e aandeelhouder en treedt hiermee toe tot de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) en bepaalt hiermee mede de strategische en financiële koers van CyclusNV. CyclusNV heeft met Krimpen aan den IJssel (als klant) periodiek overleg over het (regionale) afvalbeleid in het adviesorgaan Afvalbeleid (ARA), op zowel ambtelijk (ARA-A) als bestuurlijk (ARA-B). Hiermee heeft Krimpen rechtstreeks invloed op de operationele dienstverlening die CyclusNV aanbiedt. Hiernaast worden door Cyclus NV bijeenkomsten georganiseerd voor het bereiken van schaalvoordelen, ondermeer ten aanzien van de verwerking van grondstoffen.

In 2015 is er gekozen voor bronscheiding. Hiervoor zijn investeringen gedaan zoals o.a. de ondergrondse restafval containers. De resultaten – mede dankzij de inzet van onze inwoners – vertonen een positieve ontwikkeling. De gemeenten die reeds deelnemen aan N.V. Cyclus werken met de systematiek Diftar (de vervuiler betaalt) en inwoners betalen per aangeboden zak restafval.

Vraag 25: Kan het College aangeven of – na toetreding tot N.V. Cyclus – er plannen zijn tot het introduceren van Diftar ?

Antwoord: Nee, vooralsnog niet.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Krimpen aan den IJssel,
De secretaris, De burgemeester,